

има обаче и не малко противници. Едни ѝ възвишаватъ до небеса и ѝ представляватъ като благодѣтелнѣ богинѣ, като изворъ на всяко човѣческо добро. Други пакъ ѝ уважаватъ разнообразно и ѝ показватъ като златорно сѣщество, като изворъ на всякаво троява естественното благоразуміе на невинныйтъ и по-простыйтъ народъ. На коѣ странѣ е истинната? Разнытъ законны мѣрки които сѣ ся зели въ всичкитѣ държавы касателно до періодическійтъ печатъ отговарятъ, мислимъ, отъ части на тоя въпросъ. Колкото и да ся показва неоспоримо по теоріѣтъ правото на писменното слово, опытытъ обаче всякъдѣ е показалъ че това право, както и всичкитѣ почти други, трѣба да ся подчини въ практикѣтъ на нѣкои си други начала, на нѣкои си други права. Отъ тамъ происходятъ разнообразнитѣ закони върху печата повече или по-малко умѣренны спорѣдъ мѣстата и състояніето на народытъ, нека приложимъ еще, и спорѣдъ расположеніето на законодателитѣ. Періодическійтъ печатъ е едно голѣмо благодѣланіе за човѣчеството, и влияніето върху обществото не подлежи на никакво съмнѣніе. Самъ по себе и добръ разумѣванъ, той е свѣтлина която сіея върху обществата и може често да спомага за по-правото имъ унѣтваніе къмъ доброто. Съвременнытъ събитія и ежедневнытъ въпросы влизатъ повечето въ областытъ на періодическійтъ печатъ. Нему, слѣдователно, надлежи да хвърля върху имъ свѣтлинѣ на бистрыйтъ разумъ, на безпристрастнѣ и строгѣ логикѣ, на наукѣтъ, на исторіѣтъ, на опытытъ. Нему такожде често надлежи да подпалва и подклажда тихо и кротко въ сърдцата священно-тайнственныйтъ онзи огънь който ражда любовьтъ къмъ доброто и къмъ напръдѣкътъ, и негово е пакъ дѣло да показва и въспира, ако може, злото, колчимъ бы ся то появило нѣкадѣ въ някой клонъ отъ общественыйтъ животъ. Тѣй разумѣвамы ный высокото назначеніе и длѣжноститѣ на единъ печатъ, който иска серіозно да послужи на обществото. Но понеже такава е мнѣніето ни върху періодическійтъ печатъ, правдата изискува да кажемъ откровенно че той не е непогрѣшимъ. Не всякога и не всякъдѣ е умѣлъ той да оцѣни самъ важностьтъ си и, посрѣдъ всеобщото вълненіе на съвременнытъ събитія, вѣренъ на назначеніето си, вѣренъ изпълнител на высокитѣ си длѣжности, да възвишава предмѣтытъ и да търси не нарочно да сплита чрѣзъ софизмы прѣдставляющитѣ ся ежедневны въпросы, но да съдѣйствува за